

བརྩ་ཤེས་ཅན་དང་གསར་བཏོད་ ཡུན་བརྟན་ཅན་ལུ་ གཞིར་བཞག་སྟེ་ ཚོགས་ཡོད་པའི་ གྲོས་འཛུགས་དེ་གིས་ རྒྱལ་
ཁབ་ནང་འཁོད་དང་ སྤྱིར་འཛུགས་གྲིང་ནང་ལུ་ ཡང་ཅན་གྱི་འཕུལ་རིག་དང་ སྤྱི་ལཱ་དང་རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ ཤེས་
རིག་དང་གསོ་བ་ དེ་ལས་ ཁྲོམ་གྱི་འཆར་བཀོད་དང་ དཔལ་འབྱོར་གཞི་སྤྱར་ཚུ་གི་ གསར་བཏོད་འབྱུང་སའི་ གཞི་
ཅིག་སྟེ་ གནས་ནི་ཨིན་མས་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

གྲོས་འཛུགས་དེ་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ སྤྱིར་འཛུགས་གྲིང་ནང་ལུ་ འབྲུག་མཉམ་དང་ དགའ་སྦྱིད་ ཞི་བདེ་ཚུ་ རེས་
བརྟན་བཟོ་ནིའི་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནས་རིམ་ བསྐྱིག་ནི་ལུ་ སན་ཐོགས་འབྱུང་ནི་ཨིན་མས་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

གྲོས་འཛུགས་དེ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ གཞུང་གི་དཔོན་ཁག་ཚུ་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཁས་མཆོག་ སན་ཚུན་གྱི་བར་ན་ གཅིག་
མཐུན་དང་ མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ཚུགས་པའི་གྲུ་ ཚོང་འབྲེལ་པ་ཚུ་གི་བར་ན་ མཐུན་འབྲེལ་དང་ འདྲ་
ཤེས་ དེ་ལས་ མི་ངོམ་ རོ་རྒྱུད་དང་རོ་རྒྱུད་གི་བར་ན་ མཐུན་ལམ་དང་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ཡང་བཟོ་སྟེ་ བསམ་འཆར་བཞེ་
སོར་འབད་ནི་དང་ མ་འོངས་པའི་ དཔལ་འབྱོར་གནས་སྤངས་སྤྱིར་སྤྱོད་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ གཞུང་དང་མི་སེར་ཚུ་གི་བར་
ན་ གྲོ་གཏང་དང་ཡིད་ཆེས་ཚུ་ཡང་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་གི་ གོ་སྐབས་སྒྲུབ་འབད་ར་ ཐོབ་ཅི་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

དེ་འབད་ཤ་ལས་བརྟེན་ ང་བཅས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོང་ས་ལས་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལུ་ བསམ་བཞོད་
ལས་འདས་པའི་ བཀྲིན་དགའ་ཚོར་སྤུལ་ཤ་ཨིན་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

དེ་མ་ཚད་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ ཐུགས་ཀྱི་འཆར་སྤྱད་ལས་འབྱུངས་པའི་ Gelephu
Mindfulness City ལས་འགྲུལ་གྱི་ དམིགས་འགྲུལ་དང་ དམིགས་དོན་ཚུ་ ཕྱི་མི་ཚུ་གིས་མཇུག་དུ་ མཐའ་
འཁོར་གནས་སྤངས་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་དང་ ཚོང་འབྲེལ་དང་ དཔལ་འབྱོར་ཡུན་བརྟན་གྱི་དོན་ལུ་ ཐབས་ཤེས་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ཡང་དག་པའི་ དབུ་ཁྲིད་པ་མཛད་མི་ཅིག་ ཨིན་པའི་ཡིད་ཆེས་ ངལ་རངས་བྱུང་མ་ལས་བརྟེན་ མི་
དབང་མཆོག་ཡང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ གི་ TIME 100 Climate ཐོ་ནང་ལུ་ གནམ་གཤིས་འགྱུར་བའི་ཕྱག་ལཱ་
མཛད་མི་ དབུ་ཁྲིད་པ་ ༡༠༠ གི་ གསུམ་ཁར་ མཚན་ཐོ་གནང་ཚུགས་མི་དེ་ལུ་ ང་བཅས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོང་ས་ལས་
མི་དབང་མཆོག་ལུ་ དགའ་དད་སྤོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ལས་ བཀྲིས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ ཀུས་བཏུང་སྤུལ་ཤ་ཨིན་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ མི་སེར་གྱི་མཐའ་དོན་ལུ་ སྤྱི་ལོ་བརྒྱལ་བ་དང་ ཐུགས་
འཆར་བ་ལུ་མ་གཟིགས་པར་ མཐུན་ལམ་ཅན་གྱི་ ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ནང་ལས་པར་ ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་ ཟུང་
ཕྱོགས་ཀྱི་གསུང་གོས་ཚུ་ མཐར་འཁྲུལ་ཅན་སྟེ་ ཟུང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ ཕྱི་རྒྱལ་ Australia
ལུ་བྱོན་ཏེ་ འབྲུག་པའི་ན་གཞོན་ཚུ་ལུ་ མཇུག་ཕྱད་ཀྱི་གོ་སྐབས་གནང་སྟེ་ གལ་ཆེ་བའི་བཀའ་སློབ་ཚུ་ གསུངས་གནང་

པའི་གྲ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ གསར་གཏོད་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཚུ་གི་སྒོར་ལས་ ཐུགས་འཆར་བཟུང་སྟེ་ མཛད་གནང་མི་དེ་ལུ་
མཇུག་པ་ རྒྱལ་པོ་གིས་ འབངས་མི་སེར་ལུ་ ཐུགས་བྱམས་པ་དང་བཅེ་བ་ཡོད་པའི་ ལྷན་མེད་པའི་ མཛད་བྱ་
བཟང་མོ་ཅིག་ཡིན་པའི་ ཡིད་ཆེས་དང་ ངལ་རངས་ཉིང་ལས་ར་ བྱུང་ཡི་ཟེར་ཞུ་ནི་ཡིན།

འབྲུག་མི་ཚུ་གིས་ར་འབད་རུང་ རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ དིན་ཅན་གྱི་གོང་མ་ སྤྱིད་སྤྱུག་གི་པམ་ སྤྱོད་བརྒྱལ་བ་ལུ་མ་
གཟིགས་པར་ ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་བྱོན་པའི་སྐབས་ བསྐྱེད་བ་དང་ཐེབས་བསྐྱེད་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱེ་ཐུག་ཏེ་ མི་དབང་
མཆོག་གི་མཇུག་ཁ་ ཞུ་བར་བཅར་མི་ཚུ་ལུ་བལྟམ་ད་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ རང་གི་དཔོན་ལུ་ དད་པ་དང་དག་སྦྱང་ གུས་
བཀྱར་ཚུ་ ག་དེ་སྤྱོད་པའི་ན་ འཛམ་གླིང་ནང་ རྒྱལ་པོ་དང་མི་སེར་གྱི་བར་ན་ ཐང་མ་ཆོག་དང་ ལས་རྒྱ་འབྲས་
གུས་ཞབས་དང་བཅེ་གཏུང་ཚུ་ འཛམ་གླིང་གི་ མིག་དཔེ་བཟང་མོ་ཅིག་སྤྱོད་ མཇུག་ཡི་ཟེར་ཞུ་ནི།

༥. དེ་མ་ཚད་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་གོང་འཕེལ་དང་ མི་སེར་ཡར་སྤྱེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་
འོ་བརྒྱལ་བ་ལུ་མ་གཟིགས་པར་ ཕྱི་རི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་གཞན་ལུ་ཡང་ གཟིགས་སྒོར་གནང་སྟེ་ ཆིབས་བསྐྱོད་
གནང་མི་དེ་ལུ་ ང་བཅས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་ བཀྱིན་ཆེ་ཟེར་ཞུ་ནི་ཡིན།

༦. མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ཞེ་ཞབས་ལས་ སྤྱི་ཁྱོ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༥ ལས་ རྒྱལ་སྤྱི་ཤོག་ཐངས་དང་པ་ གཞི་
བཙུགས་གནང་མི་དེ་གིས་ བཞུགས་ཚུ་གི་བརྒྱུད་ལུ་ བཅེ་མཐོང་ཤེས་ཡོན་ཚུ་ཐོབ་སྟེ་ འབྲུག་གི་རྩ་བ་གསུམ་ལུ་ ཐ་
དམ་ཆོག་གི་སྒོ་ལས་ ཐུག་ཕྱིད་ཞུ་ནི་ནང་ ཕན་ཐོགས་སྤོམ་འབད་ར་ བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཏུ་ ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ མི་
དབང་མཆོག་གིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ཡང་དག་པའི་ དགོངས་འཆར་གནང་མི་དེ་ འགྱུར་བ་མེད་པར་ ཡུན་བརྟན་གནས་
ཚུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་ དེ་སྤོམ་ཐུག་ནི་ཡིན།

༧. མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཁྲོམ་ཆོགས་ཚུ་ ཕྱི་རི་མཛེས་ཆ་དང་ལྷན་པའི་ཁར་
ནང་གི་བདེ་ཉམས་འབྱུང་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལོ་ལྷར་བཞིན་ཏུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མེ་རྟོག་འགྲེམས་སྟོན་གྱི་ ལས་རིམ་གཞི་
བཙུགས་གནང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ འབྲུག་ཁམས་ཅིག་ཁར་ ཐིམ་ཕུག་ ཅང་ཡུལ་གླིང་ག་ འགོ་འབྱེད་གནང་མི་དེ་གིས་ ཕྱི་
ནང་གི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ མཐོང་སྦྱང་ལུ་ ག་ནི་བ་མཛེས་རྟོག་རྟོ་དང་ དེ་གི་བཟོ་བཀོད་ཚུ་ཡང་ གཞན་དང་མ་འདྲམ་
སྤྱོད་ ཡོད་ནི་དེ་གིས་ མི་སེར་རྒྱན་གཞན་མེད་པར་ སྤྱོད་འབྲེལ་འབད་པའི་ ས་ཁོངས་འོས་འབབ་དང་ ལྷན་རྟོག་རྟོ་
ཅིག་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ མི་དབང་མཆོག་གིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ དཔེ་སྟོན་མཛད་བྱ་བཟང་མོ་གནང་མི་དེ་ལུ་ སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
རྟོངས་ལས་ ཚད་མེད་ཀྱི་ བཀྱིན་དགའ་ཆོར་ཐུལ་མ་ཡིན་ཟེར་ཞུ་ནི་ཡིན།

୧. འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཡབ་ཆེ་དམ་པ་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཆོག་ དགྲུང་ལོ་ ༤༩ བཞེས་པའི་
 སྐལ་བཟང་གི་ ལོ་འདི་ནང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་ དད་དམ་གཙང་མའི་ ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སློ་ལས་ མི་
 དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཆོག་ སྤྱི་ཚེ་ཞབས་པད་བརྟན་ མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ དར་ཞིང་རྒྱས་ འབྲུག་མི་ཡོངས་
 ཀྱི་ ཡབ་ཆེ་དམ་པ་སྟེ་ ཇི་སྲིད་བསྐལ་པ་ མ་སྟོང་གི་བར་དུ་ བཞུགས་བཅུག་ཟེར་བའི་ བགྲིས་སྟོན་ལམ་ཕུལ་ཤི་ཞི།
༩. ཆོས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དམ་པ་ རྒྱབས་ཆེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གཙོས་པའི་ བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་ཆེན་དམ་པ་ སློབ་མཁའ་
 རྒྱལ་དང་ གྲ་ཚང་ཆོས་སྡེ་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ དགའ་སྦྱིད་ཞི་བདེ་འབྱུང་
 ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཆོས་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ མཛད་འཕྲིན་ཕྱོགས་མཐར་ བསྐྱེད་ གནང་དང་གནང་བཞིན་ ཡོད་
 མི་དེ་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་ བགྲིན་དགའ་ཚོར་ཕུལ་ཤི་ཞི་ཟེར་ཞུ་ནི།
༡༠. གཞུང་སྲོད་དབུ་ཁྲིད་ སྟོན་ཆེན་གྱིས་ ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ཕར་ བཟླ་སྟོར་འབད་དེ་ ཟུང་ཕྱོགས་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གོང་
 འཕེལ་མཉམ་རྟམ་རྒྱུ་དང་ གཅིག་ཁར་ཕུད་དེ་ ད་རེས་ གནས་བཞིན་ཡོད་པའི་ མཐུན་འབྲེལ་བཙན་ཐབས་དང་
 མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ གོ་སྐབས་གསར་པ་ཚུ་ འཛོལ་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ གསུང་གོས་ཚུ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ New York
 ལུ་ འཛམ་གླིང་ སྤྱི་ཚོགས་ United Nations General Assembly ནང་བཙའ་མར་གཏོགས་ཏེ་ ག་ནི་
 བ་ཁག་ཆེ་བའི་ གསལ་བཤད་ཚུ་ཕུལ་ཡོད་པའི་ཁར་ ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་ནང་ལས་ཕར་ བྱོན་ཏེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གཙུག་སྡེ་ཁག་
 ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཐུན་འབྲེལ་དང་མཐུན་ལམ་དེ་ཚུ་ སྤར་བ་ལྷག་པ་སྟེ་ ཡར་རྒྱས་གཏང་གནང་མི་དེ་ལུ་ཡང་ སྟོན་
 ཆེན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ བགྲིན་དགའ་ཚོར་ཡོད་ཟེར་ཞུ་ནི།
༡༡. དེ་ལས་ ཏེ་མ་ལས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ རེ་བ་བསྐྱེད་པའི་མཐའ་མར་ ད་རེས་ སྤྱི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ཆོས་ ༡ ལུ་ མི་དབང་
 མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆའི་ ཞལ་བཀོད་དང་ བཀའ་སློབ་གནང་མི་དང་བསྟན་ རྒྱ་གར་གཞུང་དང་ འབྲུག་གཞུང་ རྒྱལ་
 ཁབ་གཉིས་ཀྱི་ སྤར་ནས་དམ་ཟབ་ཅན་གྱི་ མཐུན་ལམ་ལུ་ གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་ བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་གྱི་ ཉེ་
 འདབས་ རྒྱ་གར་གྱི་ས་མཚམས་ Darranga ནང་བསྐྱོད་ཞིབ་དཔུང་སྟོར་ གསར་པ་འགོ་ཕྱེ་གནང་མི་དེ་གིས་ སྤྱིར་
 གྱི་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ ལྷག་པར་དུ་ བར་ཕྱོགས་ལུང་ཕྱོགས་དུག་གི་ མི་སེར་ཚུ་གི་ ཆོང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་དང་
 དཔལ་འབྱོར་གནས་སྤངས་ བཟླ་བཤལ་གོང་འཕེལ་གྱི་ གནད་དོན་ཚུ་ནང་ ཕན་ཐོགས་སྟོན་འབད་ར་ འབྱུང་ནི་ཡིན་མ་
 ལས་བརྟེན་ སྤྱིར་ རྒྱ་གར་གཞུང་དང་ ལྷག་པར་ ཨ་སམ་མངའ་སྡེའི་ སྤྱི་བྱབ་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ ཆེ་རིམ་གྱི་འགོ་དཔོན་
 ཚུ་དང་ འབྲུག་གཞུང་གི་ སྟོན་ཆེན་གྱིས་གཙོས་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་ འགོ་དཔོན་ཡོངས་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་
 བགྲིན་ཆེ་ཟེར་ཞུ་ནི་ཞི།

༡༢. ད་ཅེས་ ཚོགས་ཐངས་གཉིས་པའི་ནང་ གསུང་གོས་གནང་ནི་ཡིན་པའི་ གོས་གཞི་གི་ རིམ་པ་ཚུ་ ག་ཅི་ར་ཡོད་པའི་ན་ མི་མང་ལུ་ ཐུགས་ཀྱི་དོན་གསོ་སྤེ་ ལྷན་གསན་ དུམ་ག་ཅིག་ལུ་བ་ཅིན་

ཀྲུལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་གིས་ ཁྲིམས་བཟོའི་དཔུང་ཡིག་ཚུ་འབད་བ་ཅིན་

- འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཁྲུལ་གྱི་ འཕྲི་སྒྲོན་ དཔུང་ཡིག།
- འབྲུག་གི་ཞོར་ཁྲུལ་དགོངས་ཡངས་ཀྱི་དཔུང་ཡིག།
- འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིའི་ཐོབ་ཐངས་ཀྱི་ འཕྲི་སྒྲོན་ དཔུང་ཡིག།

དེ་ལས་ གཞུང་གི་གཙུག་སྡེ་ཁག་ཚུ་གི་སྣན་ལུ་འབད་བ་ཅིན་

- དན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ ལོ་ལྷར་སྣན་ལུ།
- ཚོགས་ཐངས་དང་པའི་ གོས་ཚད་ དང་ལེན་གྱི་གནས་ཚད་སྣན་ལུ་ཁག་ ༥ །
- དེ་གུ་ ཚོགས་ཚུང་ཚུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྣན་ལུ་དག་པ་ཅིག་དང་ གཞན་ དེ་བཀོད་མཛད་རིམ་དང་ གོས་ དོན་གྱི་རིམ་པ་ཚུ་ཡང་ བྱ་སྒྲུབ་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་ཡིན་པའི་ཁར།

སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་ཐོག་ལས་འབད་བ་ཅིན་

- ཀྲུལ་གཞུང་ཕྱི་ཤེས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ གི་ ཀྲུལ་ཁམས་ས་གཏེར་ལས་འཛིན་ཚད་ཀྱི་ ལས་ རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་ཤེས་སྣན་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་སྣན་ལུ་ཚུ་གུ་ གསུང་གོས་གནང་ནི་གི་ལས་ རིམ་ཡོད་ཟེར་ལུ་ནི།

༡༣. དུས་ཅི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོངས་ལས་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ Inter-Parliamentary Union མཐུན་ཚོགས་ ཐངས་ ༡༩༩ པའི་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཏེ་ འཛམ་གླིང་གི་ ཚོགས་དཔོན་དང་ ཁྲི་འཛིན་ དེ་ལས་ ཁྲིམས་ བཟོའི་འཐུས་མི་ཚུ་ གཅིག་ཁར་འཛུམས་ཏེ་ དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་དང་ སྤྱི་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བར་ན་ མཐུན་ལམ་དང་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ བཟོ་ནིའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཅི་ཟེར་ལུ་ནི་ཡིན།

དེ་བཟུམ་སྤེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དག་པ་ཅིག་གིས་ ཨེ་ཤི་ཡུན་ སྤྱི་ཚོགས་གོས་ཚོགས་སྡེ་ཚན་ AFPPD གི་ མི་ རྒྱལ་གོང་འཕེལ་གྱི་ གོས་འཛུམས་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཡོད་པ་མ་ཆད་ Australia དང་ འབྲུག་གི་ སྤྱི་ ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ ཐོག་ལས་འབད་དེ་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ འཐུས་མི་སྡེ་ཚན་གཅིག་གིས་ ཞལ་འཛུམས་

ཚུན་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཏེ་ རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བར་ན་ དེ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བར་ན་
མཐུན་ལམ་དང་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་རྒྱགས་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་བྱུང་སྟེ་ཡོད་ཟེར་ཁྱེ་ཞིན།

༡༥. ད་ མཚུགས་ སྤྱིར་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ ལྷག་པར་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དམ་པ་ མི་དབང་མངའ་
བདག་རིན་པོ་ཆེ་གིས་གཙོས་པའི་ སྐུ་འཁོར་ལྷན་རྒྱས་ཡོངས་ཀྱི་ སྐུ་བསོད་དབང་ཐང་དང་ སྐོས་སུ་ བསོད་ནམས་ཅན་
ཀྱི་ འབྲུག་པའི་མི་སེར་ཡོངས་ཀྱི་ ཐུགས་སློན་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཚོགས་ཐངས་གཉིས་པམ་འདི་ བར་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་
པར་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འགྲོལ་རྒྱགས་པའི་ རེ་བ་དང་སློན་ལམ་ཁྱེ་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་
མཆོག་དང་ སྐུ་འཁོར་ལྷན་རྒྱས་ དེ་ལས་ སྐུ་བས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ སྐུ་
ཆེ་ཞབས་པད་བརྟན་ མཛད་པ་འཕྱིན་ལས་ དར་ཞིང་རྒྱས་ཏེ་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱི་ སྐུ་བས་མགོན་ཏུ་ བཞུགས་བཅུག་
ཟེར་བའི་ བགྲིས་སློན་ལམ་ཕུལ་ནི་ཞིན།

བཀའ་རིན་ཆེ།

(Translated Text)

Inaugural Speech by Tshogpon Lungten Dorji on the Opening Ceremony of Second Session of the Fourth Parliament of Bhutan

[14 November 2024]

1. The Second Session of the Fourth Parliament of Bhutan commences today on this auspicious day. On behalf of all Members of Parliament and on my own behalf, I would like to humbly welcome and express my deepest gratitude to His Majesty the Druk Gyalpo for gracing the opening ceremony.
2. The Parliament also extends a warm welcome to the esteemed Members of the Royal Family. In addition, we welcome senior government officials, foreign diplomats and dignitaries, and teachers and students representing various schools and all who have come to witness today's session.
3. In October, His Majesty the Druk Gyalpo presided over Bhutan's inaugural Innovation Forum, a historic and unprecedented event held at Dungkar Dzong in Paro. The forum was attended by experts from both within and abroad, whose participation contributed to the promotion of Bhutan's traditional customs, heritage, and Bhutanese values. Additionally, information about the Gelephu Mindfulness City project has been widely shared on social media to inform the public. This event marks a proud moment for Bhutan, offering an exceptional opportunity to elevate the nation's profile on the global stage.

The GMC project is designed around the four pillars of Gross National Happiness, drawing the participation of international experts, inventors, entrepreneurs, artists, philosophers, and scientists. Many attendees of the forum expressed their appreciation for the project.

The forum, centered on consciousness, innovation, and sustainability, aimed to serve as a foundational platform for advancements in digital technologies, ecology, nature, education, and health, both within Bhutan and internationally. It was expected to drive innovation in urban planning and catalyze economic transformation. The forum promoted the development of equality, happiness, and peace in Bhutan and around the world.

The forum strengthened relationships between government officials and international experts. In addition to fostering solidarity and cooperation among entrepreneurs, it also facilitated connections between individuals and encouraged the exchange of ideas. This

initiative bolstered both the current and future economy while enhancing trust between governments and citizens.

Therefore, the Parliament would like to extend our sincere gratitude to His Majesty the Druk Gyalpo.

His Majesty's vision for the Gelephu Mindfulness City project has been internationally applauded for championing environmental protection alongside business and economic sustainability. For this, His Majesty has been named one of TIME's 100 Climate Leaders for 2024. The Parliament of Bhutan extends its heartfelt congratulations.

4. His Majesty the Druk Gyalpo has also engaged in bilateral talks with foreign countries for the benefit of the people and the nation, leading to successful outcomes. During the recent visit to Australia, His Majesty granted Royal Audiences to the Bhutanese communities in major cities, offering them blessings and insightful guidance. The heartfelt exchange between His Majesty and the Bhutanese community, as His Majesty spoke about the nation's innovative advancements, vividly demonstrated the deep affection and unwavering commitment to the people of Bhutan.

His Majesty the Druk Gyalpo and Royal Family were warmly welcomed by the Bhutanese citizens in Australia. The warm receptions demonstrated the deep sense of loyalty, patriotism and true love for the King and country.

Therefore, it is important for all of us, not only those living in the country but also those living abroad, to pray for the long life of His Majesty the Druk Gyalpo, the Jewel of our nation.

5. The Parliament wishes to extend its sincere gratitude to His Majesty the Druk Gyalpo for his diplomatic visits to foreign countries, which have been instrumental in advancing the nation's development and promoting the welfare of its people, despite the challenges and hardships encountered along the way.
6. On September 5, His Majesty the Druk Gyalpo officially launched the first cohort of the Gyalsung training programme. This noble initiative is destined to impart valuable moral education to the youth of our nation, instilling in them a profound sense of loyalty and an unwavering commitment to serve the *Tsa-wa-Sum* with sincerity and dedication.

The Parliament humbly and sincerely pray that this visionary program, established by His Majesty, may continue to flourish unaltered, serving as a beacon of guidance and inspiration for generations to come.

7. His Majesty the Druk Gyalpo has introduced the annual Royal Bhutan Flower Exhibition to enhance the beauty of Bhutan's cities and recently inaugurated Thimphu Changyul Park, creating an attractive space for the public to enjoy outdoor activities. With its scenic beauty and unique architecture, the park has quickly become a popular recreational space for people of all ages. The Parliament wishes to express its deep gratitude to His Majesty for these thoughtful initiatives and valuable contributions.
While such initiatives are ideally a collective responsibility of the government, His Majesty has undertaken them with genuine dedication. It is now crucial for government agencies and districts to follow His Majesty's example.
8. On the momentous and auspicious year of the sixty-ninth Birth Anniversary of His Majesty the Fourth Druk Gyalpo, the revered father of our nation, the Parliament wishes to offer our sincere and heartfelt prayers for His continued well-being and long life. We also offer our deepest wishes for His Majesty's enduring success in all His noble endeavors and may His Majesty live until the end of time itself.
9. Under the wise and compassionate leadership of His Holiness the Je Khenpo, our revered Spiritual Masters, Abbots, *Truelkus*, and the entire *Dratshang*, with the esteemed religious community, have been undertaking profound and extensive religious rituals for the peace, harmony, and prosperity of our beloved nation. The Parliament, with the utmost humility and gratitude, expresses heartfelt thanks for these invaluable contributions.
10. On behalf of Parliament, I extend my congratulations to His Excellency, the Prime Minister, for his extensive foreign visits and engagements with bilateral and international development partners to strengthen existing collaborations and explore new opportunities. I also commend his participation in the United Nations General Assembly in New York, where he delivered keynote speeches, along with his success in greatly expanding cooperation and partnerships with key international institutions.
11. In alignment with the longstanding aspirations of the people of Bhutan and under the wise counsel and vision of His Majesty, an Integrated Check Post in Darranga, Samdrupjongkhar was opened on 7th November 2024, which stands as a testament to the enduring and profound friendship between the Governments of Bhutan and India. This new gateway is expected to greatly enhance trade, economic growth, and tourism throughout Bhutan, with remarkable benefits anticipated for the people of the six eastern provinces. The Parliament extends its sincere and heartfelt gratitude to the Government of India, with particular appreciation to the Chief Minister and esteemed officials of Assam State for bringing this project to fruition. The Parliament also expresses deep appreciation for the Prime Minister of Bhutan and all involved Bhutanese officials, whose commitment has played a crucial role in realizing this milestone.

12. Second Session of the Fourth Parliament of Bhutan will be deliberating on the following agenda items:

National Assembly's Legislative Bills

1. Goods and Service Tax (Amendment) Bill of Bhutan, 2024;
2. Cattle Tax Exemption Bill of Bhutan, 2024;
3. Parliamentary Entitlements (Amendment) Bill of Bhutan, 2024.

Review Reports

1. Annual Report of the Anti-Corruption Commission;
2. Action Taken Reports on the resolutions of the First Session;
3. Additionally, the committees will present a series of review reports and question hour sessions based on the daily business agenda.

Joint Sitting

1. Deliberation on Performance Audit Report of State Mining Corporation Limited, 2024.

13. This year, the Parliament was honored to participate in the 149th session of the Inter-Parliamentary Union, a global platform that brings together Speakers, Chairpersons, and legislators from around the world to deepen ties and promote the shared values of democracy and effective parliamentary governance.

In addition, some members of Parliament participated in the AFPPD Conference on Population and Development, while few engaged in meetings with the Parliamentary Association in Australia, enhancing parliamentary diplomacy and deepening cooperation both at the national and parliamentary levels.

14. In conclusion, with the blessings of the Triple Gem, the mighty grace of His Majesty the Druk Gyalpo, the Members of the Royal Family, collective merits of the people of Bhutan, I would like to offer prayers for the successful conclusion of the Second Session of the Fourth Parliament. The Parliament also offers its deep prayers for the long lives of His Majesty the Druk Gyalpo, Members of the Royal Family and His Holiness the Je-Khenpo including other reverends and for the continued peace and harmony among the people and the country.

Thank You